

Geef ze een zetel

Linda Polman

Geef Amazon, Facebook en Netflix zetels in de Verenigde Naties, zeggen sommige beursjongens. Multinationale giganten zijn toch al steeds moeilijker te onderscheiden van landen, met hun volksliederen (jingles), vlaggen (logo's), grondwetten (mission statements), ingezetenen (klanten) en bestuurders (aandeelhouders). Walmart heeft ongeveer hetzelfde aantal werknemers als Botswana inwoners, de omzet van Microsoft is net zo groot als het bnp van Brazilië en FedEx bezit meer vliegtuigen dan Air India.

Multinationals zijn bovendien vaak soevereiner dan staten, want die zijn genoodzaakt militair en economisch samen te werken om niet ten onder te gaan. Landsgrenzen betekenen niets meer door internationaal terrorisme en klimaatverandering en Covid-19 maakte duidelijk dat er hoogst specialistische antwoorden nodig waren waarvoor staten afhankelijk waren van multinationale farmaceutische giganten.

De deur tussen staten en multinationals draait al decennia soepel in het rond. Zonder private beveiligingsbedrijven kunnen staten geen oorlog meer voeren (tijdens de Global War on Terror liepen in Irak 48.000 huurlingen rond; twee of meer legerdivisies). CocaCola groeide tijdens de Tweede Wereldoorlog hand in hand met het Amerikaanse leger de pan uit. CocaCola beloofde dat elke geüniformeerde Amerikaan waar ook ter wereld voor 5 dollarcent een Coke moest kunnen kopen. Tegelijkertijd gaf generaal Dwight D. Eisenhower zijn leger orders om de bouw van Coke-bottelarijen te faciliteren. Er kwamen er totaal 64, allemaal zo dicht mogelijk rond slagvelden in Europa en Azië. Meer dan vijf miljard flesjes werden geconsumeerd door Amerikaanse militairen. Bonus was dat de lokale bevolkingen voor het eerst Coke proefden. Onmiddellijk na

de vrede kwamen er tientallen bottelarijen bij. Intussen wappert de vlag van McDonald's trots boven Gitmo.

De CEO van ExxonMobil werd Donald Trumps minister van Buitenlandse Zaken en Facebook nam de Britse vicepremier Nick Clegg in dienst om alle klachten over Facebook als initiator van geweld en beïnvloeder van verkiezingen in ontvangst te nemen. We weten allemaal dat multinationals wetten kunnen wijzigen nog voordat ze worden aangenomen, en wetten die zijn aangenomen kunnen saboteren: Uber belooft de boetes te betalen voor mensen die de nieuwe abortuswetgeving in Texas overtreden.

Toen de eerste man voet zette op de maan was er geen discussie over welke vlag hij er zou planten: het moest de Amerikaanse zijn, ook al had de VS de maan zonder IBM nooit kunnen bereiken. Nu scheren de logo's van Virgin en Elon Musk door het zwerk. Musk bepaalde eenzijdig al dat Mars een 'vrije planeet' is en aardse regeringen geen zeggenschap hebben over wat commerciële bedrijven daar willen doen. Niemand spreekt hem tegen.

De VN gaf een waarnemerszetel aan een intergouvernementele organisatie die zich zorgen maakt over de zeebodem. Je kunt je afvragen of die relevanter is dan Twitter. Net als je je kunt afvragen of Zuid-Soedan, sinds 2011 de nieuwste VN-lidstaat, belangrijker is dan Jeff Bezos. Het bnp van Zuid-Soedan is 4 miljard dollar. Dat is twee procent van wat Bezos waard is. VN-secretaris-generaal António Guterres veroordeelde de 'miljar-dairs die joyriden in de ruimte terwijl op aarde miljoenen mensen honger lijden'. Maar ik denk toch dat hij liever met Jeff Bezos vergadert over de toekomst van de aarde dan met president Salva Kiir van Zuid-Soedan. ■

